Western Cape Government

Education

Direktoraat: Kurrikulum VOO

TELEMATIESE ONDERRIG 2015

REKENINGKUNDE
Graad 11

Liewe Graad 11 Rekeningkundeleerder

Welkom tot hierdie Telematiese projek. Hierdie program sal jou hersienings- en studieprogram ondersteun in jou voorbereiding vir die finale Graad 11 Rekeningkunde-eksamen.

Hierdie program bied jou ‘n geleentheid om dit wat jy in die klas geleer het, vas te lê. Die aanbieders sal op die ontleding en vertolking van finansiële state van Vennootskappe fokus. Hierdie onderwerp is baie belangrik vir Graad 11 en vir Graad 12, waar jy dieselfde onderwerp in die konteks van Maatskappye sal doen.

Wenke vir sukses in Rekeningkunde

Om te slaag in Rekeningkunde moet jy op die volgende let:

- Begin werk vanaf die eerste dag
- Let noukeurig op in die klas om te verseker dat jy die werk verstaan
- Voltooi Rekeningkunde huiswerk/oefeninge daagliks
  OEFEN…OEFEN…OEFEN
- Werk netjies en akkuraat
- Toon berekeninge in hakies
- Lees instruksies by vrae/aktiwiteite versigtig en maak seker jy verstaan wat gevra word
- Wees nougeset in die voltooiing van take,assesseringsaktiwiteite en toetse asof jy vir die finale eksamen voorberei
- Maak gebruik van vorige eksamenvraestelle en toetse vir hersiening
- Verfyn jou eksamentegniek: wanneer jy hersien, kies vrae wat jou in jou swakker areas sal verryk. Gebruik die tydstoekennings in die vraag om te bepaal of jy die vraag in die beskikbare tyd kan voltooi.

Voorspoed met voorbereiding vir jou Graad-11 eindeksamen in Rekeningkunde.

Dr GR Schreuder
Senior Kurrikulumbeplanner: Rekeningkunde

TELEMATIESE ONDERRIG

REKENINGKUNDE ROOSTER – GRAAD 11

Date/Datum		***Time/Tyd***	***Topic/Onderwerp***	***By the end of this lesson you should know:*** ***Teen die einde van hierdie les behoort jy die volgende te ken:***
Monday 19 October	Accounting	16:00 – 17:00	**Partnerships** Analysis and interpretation of financial statements	▪ The purpose of calculating and analysing financial indicators ▪ The questions asked by readers of financial statements ▪ Where to find the information ▪ How to calculate financial indicators/ratio's ▪ How to analyse financial indicators/ratio's
Dinsdag 20 Oktober	Rekeningkunde	16:00 – 17:00	**Vennootskappe** Ontleding en vertolking van finansiële state	▪ Waarom ons finansiële aanwysers bereken ▪ Waar om die inligting te kry ▪ Hoe om finansiële aanwysers/verhoudings te bereken ▪ Hoe om finansiële aanwysers/verhoudings te ontleed
Thursday 29 October	Accounting	16:00 – 17:00	**Partnerships** Analysis and interpretation of financial statements	▪ The purpose of calculating and analysing financial indicators ▪ Where to find the information ▪ How to calculate financial indicators/ratio's ▪ How to analyse financial indicators/ratio's
Vrydag 30 Oktober	Rekeningkunde	16:00 – 17:00	**Vennootskappe** Ontleding en vertolking van finansiële state	▪ Waarom ons finansiële aanwysers bereken ▪ Waar om die inligting te kry ▪ Hoe om finansiële aanwysers/verhoudings te bereken ▪ Hoe om finansiële aanwysers/verhoudings te ontleed

Aktiwiteit 1

Basiese vrae wat deur lesers/gebruikers van finansiële state gevra word

Die finansiële aanwysers wat jy moet kan bereken, beantwoord sekere vrae rakende die finansiële state van 'n besigheid. Daar is 5 vrae wat lesers/gebruikers vra. Pas die vrae in Kolom B met die kategorie in Kolom A. Skryf die korrekte antwoord langs die kategorie in Kolom A.

	Kolom A
1.1	Winsgewendheid
1.2	Solvensie
1.3	Likiditeit
1.4	Opbrengs
1.5	Finansiële risiko / hefboom

	Kolom B
A	Kan die besigheid sy onmiddellike skulde met gemak vereffen?
B	Verdien die eienaars (vennote) 'n goeie opbrengs op hulle belegging?
C	Tot watter mate word die besigheid deur lenings gefinansier in vergelyking met kapitaal?
D	Is die besigheid doeltreffend in sy gewone bedryfsaktiwiteite? Met ander woorde, maak hulle 'n wins en hoe goed word die besigheid se uitgawes hanteer?
E	Kan die besigheid al sy skulde met gemak vereffen?

Aktiwiteit 2

Waar om die inligting te kry

Wanneer finansiële aanwysers bereken word, kan die inligting in die Inkomstestaat of in 'n afdeling van die Balansstaat gevind word.

Dui aan waar jy die volgende inligting sal vind:

	Inligting	Waar om dit te vind
2.1	Bruto wins	Boonste deel van Inkomstestaat
2.2	Verkope (omset)	
2.3	Netto wins	
2.4	Bedryfslaste	
2.5	Bedryfswins	
2.6	Bedrag deur elke vennoot belê	
2.7	Bedryfsbates	
2.8	Voorraad	
2.9	Bedrag deur vennote onttrek	
2.10	Debiteure	
2.11	Nie-bedryfslaste	
2.12	Krediteure	

Aktiwiteit 3

Finansiële aanwysers

Jy moet die volgende finansiële aanwysers kan bereken en vertolk. Jy hoef dit NIE te memoriseer NIE, want hoe om dit te bereken kan van die finansiële aanwysers gelees word. Dit is belangriker om te verstaan wat uit die finansiële aanwyser rakende die besigheid gelees kan word.

Kategorie	Finansisiële aanwysers	Hoe om te bereken
Winsgewendheid & bedryfsdoel-treffendheid	% Bruto wins op verkope (omset)	
	% Bruto wins op koste van verkope (winsopslag %)	
	% Bedryfsuitgawes op verkope (omset)	
	% Bedryfswins op verkope (omset)	
	% Netto wins op verkope (omset)	
Solvensie	Netto Bates	
	Solvensieverhouding	
Likiditeit	Netto bedryfsbates of netto bedryfskapitaal	
	Bedryfsverhouding	
	Vuurproefverhouding	
	Voorraadomsetsnelheid	
	Periode waarvoor voldoende voorraad voorhande is	
	Debiteure-invorderingstermyn	
	Krediteurebetalingstermyn	

Hefboom / Risiko	Skuld-ekwiteit-verhouding	
Opbrengs	% Opbrengs op gemiddelde eienaarsbelang	
	% Opbrengs deur elke vennoot verdien	

Aktiwiteit 4

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Exquisite Curios Winkel vir die jaar geëindig 28 Februarie 2015. Sally Peter en Walter Pan is die eienaars van die besigheid.

GEVRA: **Bereken die finansiële aanwysers hieronder. Bereken almal tot een desimale plek. Die 2014 berekeninge is vir jou gegee.**

Winsgewendheid		**2014**
4.1	Bruto wins op koste van verkope	90%
4.2	Bruto wins op verkope	47,4%
4.3	Bedryfsuitgawes op verkope	29,7%
4.4	Bedryfswins op verkope	12,8%
4.5	Netto wins op verkope	10,1%
Likiditeit		**2014**
4.6	Bedryfsverhouding	5,4 : 1
4.7	Vuurproefverhouding	2,1 : 1
4.8	Voorraadomsetsnelheid	8,3 keer
4.9	Periode waarvoor voldoen voorraad voorhande is	44 dae
4.10	Debiteure-invorderingstermyn	69 dae
4.11	Krediteurebetalingstermyn	60 dae
Solvensie		
4.12	Solvensieverhouding	2,9 : 1
Risiko/Hefboom		
4.13	Skuld-ekwiteit-verhouding	0,4 : 1
Opbrengs		
4.14	% Opbrengs op ekwiteit	16,5%
4.15	% Opbrengs deur Peter verdien	16%
4.16	% Opbrengs deur Pan verdien	17%

INLIGTING:

A. Syfers uit die Inkomstestaat

Verkope (50% op krediet)	2 839 200
Koste van verkope (alle voorraad is op krediet aangekoop)	1 622 400
Bedryfsuitgawes	792 720
Bedryfswins	424 080
Netto wins	375 600

B. Syfers uit die Balansstaat geneem

	2015	2014
Kapitaal	1 824 000	1 680 000
Peter	960 000	960 000
Pan	864 000	720 000
Privaatrekeninge	243 600	84 000
Peter	151 200	60 000
Pan	92 400	24 000
Lening: Reliant Bank	288 000	768 000
Bedryfslaste	261 600	165 600
Handels- en ander betaalbare bedrae	194 400	165 600
Oortrokke Bank	67 200	0
Vaste/Tasbare bates	1 969 200	1 396 800
Vaste deposito: Big Bank (5,5%)	168 000	408 000
Bedryfsbates	480 000	892 800
Voorrade (slegs handelsvooraad)	270 000	342 000
Handels- en ander ontvangbare bedrae (slegs debiteure)	204 000	486 000
Kontant en kontantekwivalente	6 000	64 800

Privaatrekeninge	**Peter**	**Pan**	**Totaal**
Wins vir die jaar	235 200	140 400	375 600
Vennote se salarisse	108 000	72 000	180 000
Vennote se bonuse	36 000	0	36 000
Rente op kapitaal	48 000	39 600	87 600
Primêre verdeling	192 000	111 600	303 600
Deel van oorblywende wins	43 200	28 800	72 000
Onttrekkings	(144 000)	(72 000)	(216 000)
Behoue inkomste vir die jaar	91 200	68 400	159 600
Behoue inkomste aan begin van jaar	60 000	24 000	84 000
Behoue inkomste aan einde van jaar	151 200	92 400	243 600

Aktiwiteit 5

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Brooklynne Handelaars. Die besigheid word besit deur twee vennote, Ben Brookes en Ian Lynne.

GEVRA:

Bestudeer die inligting en beantwoord die vrae wat volg. Haal syfers en/of die werklike finansiële aanwysers (verhoudings/persentasies), waar van toepassing, aan om jou antwoord te ondersteun.

INLIGTING:

Die volgende inligting is geneem uit die grootboek op 28 Februarie 2015:

KAPITAAL: LYNNE

				2014 Maart	1	Saldo	900 000
				Aug	31	Bank	800 000
							1 700 000

PRIVAATREKENING: LYNNE

2015 Feb	28	Onttrekkings: Lynne	77 000	2014 Maart	1	Saldo	40 000
				2015 Feb	28	Salaris: Lynne	70 000
						Rente op kapitaal	48 000
		Saldo	90 000			Verdelingsrekening	9 000
			167 000				167 000
				2015 Maart	1	Saldo	90 000

Die volgende syfers is uit die Balansstaat geneem:

	2015	**2014**
Vaste/Tasbare bates	3 052 000	2 270 000
Beleggings	150 000	180 000
Bedryfsbates	850 000	720 000
TOTALE BATES	4 052 000	3 170 000
Eienaarsbelang	2 732 000	2 330 000
Nie-bedryfslaste (14% p.j.)	1 000 000	600 000
Bedryfslaste	320 000	240 000
TOTALE EKWITEIT & LASTE	4 052 000	3 170 000

Bedrae uit die finansiële state geneem:

	2015	2014
Verkope (40% op krediet)	3 100 000	4 200 000
Koste van verkope	1 820 000	2 640 000
Bedryfswins	365 800	600 600
Netto wins	269 000	520 000
Kapitaal – Brookes	1 000 000	1 400 000
Kapitaal – Lynne	1 700 000	900 000
Privaatrekening – Brookes	(58 000)	(10 000)
Privaatrekening – Lynne	90 000	40 000
Handelsvoorraad	180 000	440 000
Handelsdebiteure	410 000	230 000
Handelskrediteure	245 000	184 000

Finansiële aanwysers:

	2015	2014
Bedryfswins as 'n % van verkope	11,8%	14,3%
Netto wins as 'n % van verkope	8,6%	12,2%
Bedryfskapitaalverhouding	2,6:1	3,0:1
Vuurproefverhouding	2,1:1	1,2:1
Voorraadomsetsnelheid	5,9	7,0
Gemiddelde debiteure-invorderingstermyn	?	54 dae
Gemiddelde krediteurebetalingstermyn	23 dae	25 dae
Solvabiliteitsverhouding	?	3,4:1
Skuld-ekwiteit-verhouding	?	0,26:1
Opbrengs op totale kapitaal aangewend	10,1%	11,2%
% opbrengs op gemiddelde ekwiteit	12,9%	17,1%
% opbrengs deur Brookes verdien	14,7%	16,6%
% opbrengs deur Lynne verdien	?	17,3

VRAE:

5.1 **Solvensie**

5.1.1 Bereken die verhouding van totale bates tot totale laste vir 2015.

5.1.2 Lewer kommentaar op hierdie verhouding. Sal die besigheid moontlike solvabiliteitsprobIeme ervaar? Verduidelik kortliks.

5.2 **Hefhoom:**

5.2.1 Bereken die skuld-ekwiteit-verhouding vir 2015.

5.2.2 Lynne is nie gelukkig met die skuld-ekwiteit-verhouding nie en is van mening dat dit die besigheid se prestasie negatief beïnvloed. Noem TWEE punte wat haar mening sal ondersteun.

5.3 **Opbrengste en ekwiteit:**

5.3.1 Bereken Lynne se %-opbrengs op gemiddelde ekwiteit.

5.3.2 Lynne is van mening dat haar opbrengs onbevredigend is en dat Brookes bevoordeel word as gevolg van sy senior posisie in die vennootskap. Noem DRIE punte om Lynne se mening te ondersteun.

5.4 **Likiditeit:**

5.4.1 Bereken die gemiddelde debiteure-invorderingstermyn vir 2015.

5.4.2 Die klante kla dat die besigheid selde voorraad aanhou van die modelle of style wat hulle graag sou wou koop. Watter syfers en finansiële aanwysers is bewyse van hierdie probleem? Verduidelik kortliks. Noem TWEE punte.

5.4.3 Die vennote verskil oor die likiditeitsposisie.

- Brookes is nie bekommerd oor die likiditeitsposisie vir die nabye toekoms nie.
- Lynne is van mening dat daar gevaartekens is vir die langtermyn-volhoubaarheid van die besigheid, sover dit likiditeits- en kontantvloei aangaan.

Noem TWEE punte om Brookes se mening te ondersteun en TWEE punte om Lynne se mening te ondersteun.

Aktiwiteit 6

Jy word voorsien van inligting verkry uit die finansiële state van Manchester Handelaars. Die besigheid word deur twee vennote, Mandy en Chester, besit.

GEVRA:

Bestudeer die inligting en beantwoord die vrae wat volg.

INLIGTING:

Uittreksel uit die Inkomstestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2015, met vergelykende syfers:

	2015 **R**	**2014** **R**
Verkope	745 500	630 800
Koste van verkope	426 000	380 000

Uittreksel uit die Verdelingstaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2015:

- Netto wins vir die jaar, R152 000
- Totale bedrag deur Nkosi verdien, R103 000
- Totale bedrag deur Zama verdien, R49 000

Uittreksel uit die Balansstaat op 28 Februarie 2015, met vergelykende syfers:

	2015 **R**	**2014** **R**
Vaste bates (drawaarde)	381 790	336 950
Beleggings (9% p.j.)	140 000	30 000
Bedryfsbates	113 560	121 050
TOTALE BATES	635 350	488 000
Eienaarsbelang	473 710	326 150
Kapitaal: Mandy	275 000	200 000
Kapitaal: Chester	200 000	125 000
Privaatrekening: Mandy	(dt.) 24 690	(kt.) 2 350
Privaatrekening: Chester	(kt.) 23 400	1 200
Nie-bedryfslaste (13% p.j.)	94 840	114 000
Bedryfslaste	66 800	48 420
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	635 350	488 570

Finansiële aanwysers bereken op 28 Februarie 2015, met vergelykende syfers:

	2015	**2014**
Bruto wins op koste van verkope	75,0%	65,0%
Bedryfsuitgawes op verkope	21,0%	21,2%
Bedryfswins op verkope	21.8%	19,5%
Netto wins op verkope	?	17,2%
Bedryfsverhouding	?	2,5 : 1
Vuurproefverhouding	0,6 : 1	0,8 : 1
Voorraadomsetsnelheid	6 keer	4,5 keer
Debiteure-invorderingstermyn	30 dae	45 dae
Krediteurebetalingstermyn	60 dae	60 dae
Skuld-ekwiteit-verhouding	?	0,35 : 1
Totale bates tot totale laste	3,9 : 1	3,0 : 1
Opbrengs op totale kapitaal aangewend	32,8%	30,5%
% opbrengs op gemiddelde ekwiteit	38,0%	33,2%
% opbrengs deur Mandy verdien	?	34,4%
% opbrengs deur Chester verdien	28,2%	33,0%

6.1 Bereken die volgende finansiële aanwysers vir 2015:
6.1.1 Persentasie netto wins op verkope
6.1.2 Bedryfsverhouding
6.1.3 Skuld-ekwiteit-verhouding
6.1.4 Persentasie opbrengs deur Mandy op haar gemiddelde ekwiteit verdien

6.2 Gebruik die vuurproefverhouding om die bedrag van handelsvoorraad voorhande op 28 Februarie 2015 te bereken.

6.3 Behoort die vennote tevrede te wees met die beheer oor die bedryfsuitgawes? Verduidelik jou antwoord kortliks. Haal verhoudings, persentasies of bedrae aan om jou antwoord te staaf.

6.4 Lewer kommentaar op die likiditeitsposisie van die besigheid op 28 Februarie 2015. Haal verhoudings, persentasies of bedrae aan om jou kommentaar te staaf. Verskaf DRIE punte.

6.5 Chester is van mening dat Mandy se onttrekkings onredelik is. Haal syfers aan om sy mening te staaf. Hoe beïnvloed dit die besigheid?

6.6 Lewer kommentaar op die persentasie opbrengs deur die besigheid en die vennote verdien. Haal verhoudings, persentasies of bedrae aan om jou antwoord te staaf. Verwys na DRIE aspekte.

6.7 Die besigheid benodig dringend 'n afleweringsvoertuig wat ongeveer R300 000 sal kos. Na jou mening, hoe moet die besigheid die koste van die voertuig finansier? Gee 'n rede vir jou antwoord.